

**A. ROLAND
HOLST COLLEGE**
MAVO / HAVO / VWO

Eindexamengids

MAVO

**Een gids vol belangrijke informatie
over het eindexamen voor leerlingen
en hun ouders/verzorgers.**

2021 - 2022

Inhoud

Voorwoord rector	4
Voorwoord teamleider	5
Manieren waarop je goed voorbereid het eindexamen begint	6
Wat kun jij doen?	6
Maak een planning	7
9 tips voor ouders/verzorgers	9
Extra studietips	10
Studietips per vak vanuit de vakdocenten	12
Belangrijke data	19
Aanwijzingen Centraal Examen 2022	21
Informatie voor kandidaten met een beperking	23
Rooster examens eerste tijdvak 2022	24
Rooster examens tweede tijdvak 2022	26
Rooster examens derde tijdvak 2022	28
Wanneer ben je geslaagd?	29
Tips vanuit decanaat over studiefinanciering vervolgstudie	30

Voorwoord rector

Beste examenleerling,

Het is bijna tijd... Tijd voor je toekomst, tijd voor je vervolgopleiding, maar eerst: tijd om examen te doen! En dan, zo hopen we voor jou van harte, tijd om jou het diploma te overhandigen.

Het centraal schriftelijk examen is natuurlijk best spannend. Dan maken alle examenkandidaten in heel Nederland op hetzelfde moment dezelfde opgaven. Toch kun je dat moment met vertrouwen tegemoet zien; je bent niet voor niets zover gekomen! Bovendien kun je de komende weken nog heel veel doen en leren om goed voorbereid op het centraal examen te beginnen. Daar helpt deze praktische examengids je zeker bij. Op het examen, daar in de gymzaal, moet je het allemaal zelf doen, maar op de weg daar naartoe kunnen de mensen om je heen heel belangrijk voor je zijn: je docenten, je klasgenoten en de mensen thuis. Nodig ze vooral uit om je te helpen:

- Stel de docenten de vragen waar je echt niet uitkomt.
- Spreek met je medeleerlingen af om ook eens samen te leren.
- Vraag je ouders je te steunen, als het je even niet zo makkelijk afgaat.

Gebruik vooral je eigen kracht en motivatie. Hoe meer inzet, hoe mooier de beloning als je straks geslaagd bent! Natuurlijk is het ook van belang om goed voor jezelf te zorgen in deze periode. Studeer, leer, oefen, vraag hulp, ontspan, maak plezier, eet, sport en slaap.

Veel succes!

Namens alle medewerkers van het A. Roland Holst College,

Dhr. Karman, rector &

Mw. Liefhebber, plaatsvervangend rector

Voorwoord teamleider

Lieve leerlingen,

Het eindexamen nadert en daarmee het moment waarop je laat zien wat je kan! We zijn er trots op dat we je deze examengids kunnen overhandigen met allerlei praktische tips en adviezen.

Trots mag je zelf ook zeker zijn, want je gaat zichtbaar iets moois presteren en daarvoor krijg je straks een diploma.

Ik heb sinds mijn komst op deze school, 2 jaar geleden, veel van jullie gezien en gelezen en met jullie gesproken. Daarover tijdens de diplomering meer.

Sommige leerlingen vinden onze school zo leuk, dat ze graag doorgaan op de HAVO, anderen gaan verder op een MBO-opleiding die bij ze past. Hoe dan ook, je hebt de volgende route voor jezelf uitgestippeld en met een ARHC MAVO-diploma als basis kan dat ook niet meer fout gaan.

Wij vertrouwen erop dat we samen met jullie in de afgelopen jaren aan voldoende vaste grond onder de voeten hebben gewerkt om de wind onder je vleugels toe te laten.

We wensen je heel veel succes de aankomende tijd.

Je moet het zelf doen, maar we zijn er voor je en staan naast je. Geloof in jezelf, laat je niet ontmoedigen als er een examen tegenvalt en vraag hulp als dat nodig is!

Heb vertrouwen in jezelf en tot bij de diploma-uitreiking.

Mw. Sno, teamleider MAVO

Manieren waarop je goed voorbereid aan het eindexamen begint

Wat kun jij doen?

Hard werken natuurlijk, maar er is nog meer. Je kunt op internet veel informatie en oefenmateriaal vinden. Ga thuis aan de slag met deze handige sites:

www.mijneindexamen.nl

Dit is de officiële site van het College voor Toetsen en Examens, waarop je info vindt over het examenprogramma, jouw vakken en de syllabi, het rooster en de regelgeving.

www.examenbundel.nl

Deze site is handig als je wilt gaan oefenen met het maken van examens. Aan het eind van de dag staan de antwoorden van de examens op deze site.

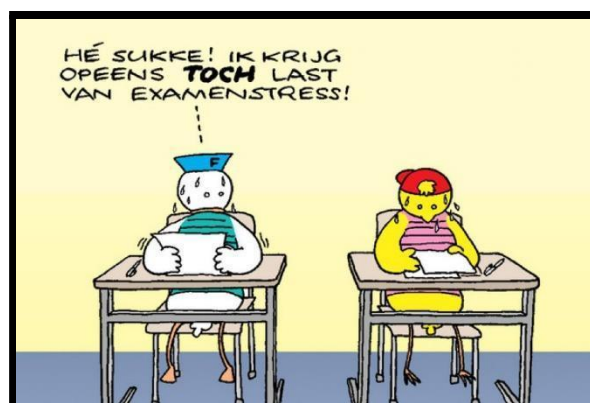
Op www.studyflow.nl kun je ook online examens oefenen.

Er zijn dus genoeg mogelijkheden om thuis aan de slag te gaan!

Maak een planning

Hoe voorkom je examenstress? Een beetje stress of spanning is prima, het maakt je zelfs scherper, maar 'teveel' stress verlamt je. Dus, hoe voorkom je dat? Maak een planning!

Besef dat het niet voor niets al tot het examen hebt geschopt. Je hebt dus al bewezen dat je het kunt.

Hoe maak je een planning?

Je kunt bij kantoor-/boekwinkels vaak al mooie planblokken of agenda's kopen, maar je kunt hem ook zelf maken.

- Neem een groot vel papier (liefst A3) en teken een tabel met alle dagen tot het examen.
- Noteer in een opvallende kleur alle (voor jou relevante) examendata (de juiste staan op www.examenblad.nl).
- Zoek per vak uit wat je voor het examen moet leren en verdeel de leerstof in stukjes.
- Neem deze stukjes over op je planning. Gebruik per vak een andere kleur.
- Hang de planning op in je (studeer)kamer.
- Streep af wat je al kent/kunt, dit voelt heerlijk!
- Plan je leertijd ruim in, zodat je de stof voor een vak zo'n 2-3 dagen voor je examen al beheerst. Zo voorkom je dat je in tijdnood komt.
- Zet in je planning ook de andere verplichtingen of leuke dingen, zoals sport, werk en verjaardagen.
- Houd ook in je vakantie een normaal dagritme aan. Sta op tijd op en ga niet te laat naar bed.
- Wissel vakken af en wissel af in leren en oefeningen maken. Leer nooit langer dan 20 minuten achter elkaar de stof. Je hersenen stoppen toch met informatie opnemen na 20 minuten, dus ga dan iets anders oefenen of even bewegen. Zo geef je je hersenen de tijd om de informatie op te slaan en te verwerken. Na een pauze kun je weer verder.
- Neem tussendoor regelmatig ontspanning (even naar buiten, muziek luisteren, sporten...).
- Voel je je gestresst? Doe dan wat ontspannings-/ademhalingsoefeningen. Kijk op youtube voor tips hierover.
- Heb je een foto of souvenir waar je een fijne herinnering aan hebt, neem deze dan mee als talisman bij je examen (in je broekzak).
- Besef dat je, om te kunnen slagen, niet ALLES hoeft te weten.

Doe niet 'je best', maar doe wat 'je kunt', dan ga je zonder problemen op weg naar je examen!

Voorbeeld planning /afstreeplijst per vak:

Vak:		
Te leren stof:		
Leren / Doen:	Wanneer/datum:	Gedaan

Voorbeeld planningsschema:

Maandag					
Dinsdag					
Woensdag					
Donderdag					
Vrijdag					
Zaterdag					
Zondag					

Nog een voorbeeld van een planningsschema

Maandag 4-5	Dinsdag 5-5	Woensdag 6-5	Donderdag 7-5	Vrijdag 8-5	Zaterdag 9-5	Zondag 10-5
09.30-10.00 eng leren	09.30-10.30 nask oefen.	...				
10.00-11.00 eco oefenen	11.00-11.30 ak leren	...	...	...		
12.00-12.30 gs leren	12.00-13.00 wis oefenen	...				
13.00-13.30 gs leren						

Of gebruik je google agenda en zet hierin je planning!

9 tips voor ouders/verzorgers

1. Geef hulp wanneer het nodig is. Vertrouw erop dat je kind uitstekend in staat is om zelf aan te geven hoe hij/zij geholpen wil worden.
2. Ga samen met je kind op zoek naar wat het beste werkt in hulp en ondersteuning. Doe dat in overeenstemming met elkaar.
3. Maak afspraken over de actie die je kind van jou kan/mag verwachten als hij/zij niet aan de gestelde verwachtingen voldoet. Grijp in volgens afspraak als dat nodig is, maar maak daarna ook afspraken over hoe hij/zij het vertrouwen weer terug kan winnen.
4. Stel vragen bij problemen om erachter te komen wat er aan de hand is, met als doel je kind te helpen zelf een oplossing te vinden.
5. Zorg voor voldoende nachtrust voor je kind.
6. Bespreek samen de planning en bouw rust- en ontspanningsmomenten in. Ga even iets leuks doen voor de afleiding. Kijk samen een film of ga naar buiten.
7. Bekijk de planning vanuit de ogen van je kind. Dat voorkomt dat je als ouder allerlei dingen plant waar op dat moment geen tijd of aandacht voor is.
8. Zorg voor rust en regelmaat in huis, maar houd het ontspannen (dus geen sfeer waarin iedereen op de tenen moet lopen voor de examenkandidaat).
9. Laat je kind sporten als de planning dat toelaat.

Extra studietips

Nog maar een paar weken te gaan en dan is het zover: je gaat examen doen! Het is een spannende tijd, maar daarna word je beloond met een extra lange vakantie. Natuurlijk 'belaagt' iedereen je nu van alle kanten met examentips, zowel per vak als in het algemeen. Ik wil je ook nog wat tips geven voor in de komende weken en daarna geef ik er een paar die bruikbaar zijn voor die laatste paar dagen voor je examen. Je bent er dan bijna klaar voor, maar hoe vul je die laatste weken goed in en wat doe je in het laatste weekend, net voor het examen?

Toets jezelf

In de eerste weken voor het examen is het belangrijk een goed en compleet beeld te krijgen van wat je allemaal per vak moet leren voor het examen. Je kunt jezelf toetsen op welke onderdelen je goed beheerst en aan welke je nog aandacht moet besteden. Maak voor elk vak twee oefenexamens (www.examenblad.nl) en kijk ze met een gekleurde pen na.

De meeste punten

Bij elke vraag staat aangegeven hoeveel punten die vraag waard is. Het is slim om tijdens het maken aan te geven hoeveel punten jouw antwoord waard is. Antwoorden die bijvoorbeeld 3 punten waard zijn, hebben bijna altijd 3 losse antwoordelementen die ieder 1 punt waard zijn. Als je tijdens het nakijken denkt: 'Het staat er niet, maar ik bedoel het wel zo,' ga er dan maar vanuit dat je er op het examen geen punten voor krijgt! Betrek, waar het kan, de vraag in je antwoord en controleer of je elk antwoordelement hebt benoemd.

Maak het haalbaar

Nu je weet welke onderdelen je wel en niet goed beheerst, maak je een haalbare planning. Door erbij te zetten hoeveel tijd elk onderdeel van je planning kost, maak je vanzelf een haalbare planning. Je kunt ook de tijdstippen erbij zetten waarop je gaat studeren.

Leer actief

Hoe bestudeer je de onderdelen die je niet goed beheerst? Stop met gedachteloos doorlezen en ga 'actief leren'. Ga met dat lastige onderdeel aan de slag: maak een mindmap, leer hardop, maak een samenvatting of oefen examenvragen over het onderwerp. Zorg in ieder geval voor afwisseling en oefen op examenniveau door oude examens te maken. Schrijf de antwoorden letterlijk op, doe dit niet in je hoofd. Het op papier zetten van je antwoorden is vaak lastiger dan je denkt.

De spanning stijgt

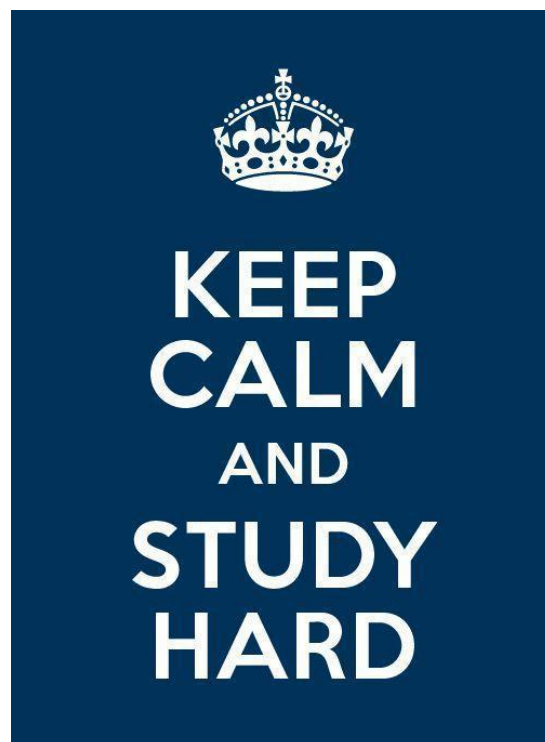
Tijdens de laatste weken kan het zijn dat je wat gestrest wordt. Accepteer dat je wat gespannen bent. Je ertegen verzetten kost alleen maar energie. Deze spanning geeft je de energie en scherpheid die je nodig hebt om het examen goed te maken. Ga niet in het laatste weekend voor je examen van 07.00 u in de ochtend tot 23.00 u in de avond leren. Maak een goede planning met pauzemomenten en houd je eraan. Met een planning weet je of je op schema zit. Ga er maar vanuit dat je dit weekend absoluut niet alle vakken kunt doen. Dat hoeft ook niet, want tussen de examens door heb je ook nog tijd.

Focus

Het bestuderen van de theorie is voorbij, natuurlijk kun je nog de puntjes op de i zetten. Focus nu op het maken van oefenexamens. Schrijf de antwoorden zo uitgebreid mogelijk op en herhaal, waar mogelijk, de vraag in je antwoord. Controleer of je het goede antwoord ook echt hebt opgeschreven en niet zoals ik eerder aangaf, wat je bedoelde. Het is handig om nog eens wat correctiemodellen van oude examens door te nemen: welke onderdelen in een toets zijn het meest waard?

En nu vroeg naar bed!

Ik wens je veel succes.

Studietips per vak, vanuit de vakdocenten

Je vakdocenten geven je de laatste studietips:

Nederlands

Je krijgt 3 of 4 teksten met vragen (open en gesloten). Oefen veel! Maak in ieder geval alle examens uit de examenbundel en kijk ze goed na (de antwoorden staan telkens na de examens in de examenbundel. Leer/lees ook de theorie leesvaardigheid uit de examenbundel (paragraaf 2.1 t/m 2.11).

Je krijgt daarbij een schrijfofdracht (zakelijke brief of e-mail/ persoonlijke brief of e-mail/artikel/ingezonden stuk/formulier). We hebben tijdens de lessen alle schrijfofdrachten geoefend. In de oefenexamens in de examenbundel staan nog meer schrijfofdrachten toegevoegd. Oefen deze. Je kunt altijd mailen voor feedback. Voorafgaand aan je examen weet je niet welke schrijfofdracht je krijgt, zorg er dus voor dat je alle schrijfofdrachten beheerst. Leer/lees ook de theorie schrijfvaardigheid uit de examenbundel (paragraaf 3.1 t/m 3.12).

Let goed op de tijd: je hebt 2 uur voor het totale examen. Kom je ergens niet uit, sla dat dan even over en ga vast verder met de rest.

Tip: blijf rustig (ademhalen), dan komt het vast goed!

Heel veel succes namens de gehele sectie Nederlands,
Mevr. Van Voorst en mevr. Bellis

Engels

Je bereidt je het best voor door veel oude examenteksten te oefenen. Hoe meer ervaring met Engelse teksten je hebt, hoe beter je examen zal gaan. Oude examenteksten voor alle niveaus zijn te vinden op www.examenblad.nl. Maak vooral veel leeskilometers, lezen blijft namelijk een vaardigheid die geoefend moet worden. Daarnaast is woordkennis een van de belangrijkste zaken bij het begrijpen van de teksten en het beantwoorden van de vragen. Je kunt je hierop voorbereiden door veelgebruikte woorden, signaalwoorden en structuurwoorden (www.wrts.nl/sroos) te leren.

Wat te verwachten:

- De multiple choice-vragen: het juiste antwoord is altijd een synoniem of omschrijving van de informatie uit de tekst waarom gevraagd wordt.
- De open vraag: geef kort en krachtig antwoord. Beantwoord een vraag in Nederlands, tenzij heel duidelijk wordt gevraagd dat je in het Engels moet antwoorden.
- De meerkeuze-invulvraag (gatentekst): lees de alinea waar het gat in voorkomt goed door.
- Soms heb je de informatie voor het gat nodig, soms erna, soms ook in de voorafgaande of volgende alinea. De toon van de tekst of het tekstdeel is ook belangrijk.
- De juist/onjuist-vraag: werkt hetzelfde als de multiple choice-vraag, maar levert meer punten op!

Goodluck! Mrs Van Hall, Mrs Eleveld and Mr Atteveld

Om je zo goed mogelijk voor te bereiden op je Centraal Schriftelijk Eindexamen (CSE) gaan we natuurlijk tijdens de lessen heel veel oefenen met teksten en leesstrategieën. Maar je kunt je natuurlijk thuis nog beter voorbereiden door veel te oefenen. Dat kun je doen op examenblad.nl

Toch wil ik jullie op deze manier nog het een en ander meegeven:

Voordat je gaat lezen:

- **Kijk naar de titel van de tekst**
- **Kijk naar de plaatjes en / of afbeeldingen die bij de tekst staan**
- **Kijk naar tussenkopjes of alinea's.**

Hoe kun je een tekst lezen?

Lezen kun je op verschillende manieren doen.

- **skimmen:** Je leest de tekst snel, omdat je ongeveer wilt weten waar de tekst over gaat.
- **scannen:** Je gaat op zoek naar bepaalde informatie. Als je deze informatie hebt gevonden, hoef je niet verder in te lezen.
- **intensief lezen:** Je leest de tekst intensief, dus heel nauwkeurig. Neem de informatie goed in je op.

Wat doe je met de woorden die **je niet kent**?

Er zijn verschillende manieren om achter de betekenis van een woord te komen: Probeer de betekenis te herleiden door de hele zin te lezen. Vaak kun je dan **uit de context** opmaken of raden wat een woord betekent. Ook kun je kijken of een woord op het Nederlands lijkt. Natuurlijk mag je mag tijdens het CSE altijd gebruik maken van een woordenboek Duits - Nederlands. Dat kost echter veel tijd.

Signaalwoorden:

Signaalwoorden, zijn hele belangrijke woorden in een tekst, die de tekst een bepaalde wending kunnen geven. Het is belangrijk dat je deze woorden herkent. **Bekijk nog even heel goed bladzijde 39 uit je *Trabitour Deutschbuch***. Deze woorden heb je al eens moeten leren, maar het kan zeker geen kwaad om dit nog een keer te doen.

Tot slot zou ik de woordenlijst van **hoofdstuk 2 uit je *Trabitour Deutschbuch*** ook nog heel goed doornemen. Ook hier staat een lijst met belangrijke signaalwoorden, waarvan je de betekenis zou moeten weten. **Deze lijst met signaalwoorden staan op bladzijde 96, 97 en 98 van je *Trabitour-boek***. Je zou deze woorden Duits - Nederlands moeten kennen.

Ich wünsche euch sehr viel Erfolg!

Gruß

Sander Polak

Frans

Voordat je gaat lezen

- Kijk naar de titel van de tekst.
- Kijk naar de plaatjes die bij de tekst staan.
- Kijk naar de tussenkopjes (de zinnen die cursief, vetgedrukt of groter gedrukt staan)
- Kijk naar de opdracht die bij de jetekst staat. Bepaal aan de hand van de opdracht hoe je gaat lezen.

Manieren van lezen

Lezen kun je op verschillende manieren doen:

- Skimmen: je gaat de tekst snel lezen, omdat je ongeveer wilt weten waar de tekst over gaat. Je doet dat door naar opvallende stukjes te kijken en van iedere alinea de eerste en de laatste zin te lezen.
- Scannen: je moet zoeken naar bepaalde informatie. Als je die gevonden hebt, hoef je de rest van de tekst niet te lezen.
- Intensief lezen: hierbij neem je de tekst woord voor woord, regel voor regel, door.

Onbekende woorden

Er zijn verschillende manieren om achter de betekenis van een woord te komen: probeer de betekenis te raden door de hele zin/alinea goed te lezen. De context, de samenhang! Kijk of het woord lijkt op een Nederlands woord of andere taal die je kent. Lukt het dan nog niet, zoek het woord dan op in het woordenboek.

Bonne chance!
Mme De Bruijn

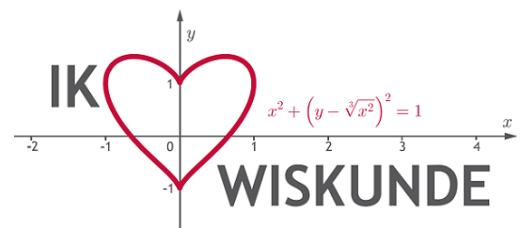
Wiskunde

Om je goed voor te bereiden op het wiskunde-examen kun je het beste veel opgaven maken uit oude examens. Je kunt deze examens (en uitwerkingen) vinden op <https://www.examenblad.nl/examen/wiskunde-gl-en-tl-vmbo/2018>. Linksboven kun je voor een ander jaar kiezen. Zoek je een examenopgave over een bepaald onderwerp, kijk dan eens op www.wiskunde-examens.nl of zoek over dit onderwerp uitleg filmpjes op YouTube.

Je krijgt een formuleblad bij je examen. Dit is hetzelfde als die je bij TP3 hebt gekregen. Formules die hier niet op staan, moet je dus uit je hoofd kennen. Zorg voor een passer, een geodriehoek en natuurlijk een rekenmachine.

Voorkom onnodige fouten; let dus goed op je notatie, je afronding, of je de juiste eenheid gebruikt en of je antwoord geeft op de vraag. Herhaal daarom altijd de vraag in je antwoord.

Succes!
dhr. Stekkel

Natuurkunde & Scheikunde

Voor de eindexamens natuurkunde en scheikunde is het belangrijk dat een aantal basisvaardigheden er goed in zitten. Denk aan de volgende punten:

- Het omrekenen van eenheden. Dit wordt niet letterlijk gevraagd, maar moet je altijd kunnen toepassen.
- Het toepassen van formules. Een kwestie van veel oefenen. Schrijf in ieder geval altijd duidelijk op welke formule je gebruikt. Zie het vierde punt.
- Het gebruiken van de Binas. Weet waar je wat kan vinden en leer de formules uit je hoofd, ondanks dat je ze kan opzoeken. Zo leer je ze veel beter te gebruiken en ben je sneller.
- Zorg dat je berekeningen volledig noteert:
  - o Wat zijn de gegevens?
  - o Wat wordt er gevraagd?
  - o Noteer welke formule je gaat gebruiken.
  - o Formule invullen en berekenen.
  - o Antwoord noteren (grootheid=uitkomst+eenheid)

Handige websites voor bij het voorbereiden

Simulaties voor natuurkunde (ook te gebruiken voor ak, nask2, bio, wis, etc.)

<https://phet.colorado.edu/nl/simulations>

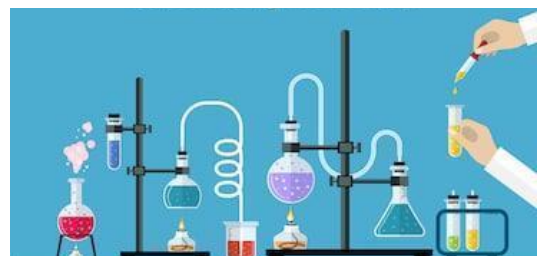
Oefenexamens + uitwerkingen op examenblad.nl

Alle doelen voor het eindexamen natuurkunde (vanaf pagina 30)

<https://newsroom.nvon.nl/files/default/nask12019syl.pdf>

Heel veel succes!

Dhr. Dreijling en dhr. Butter

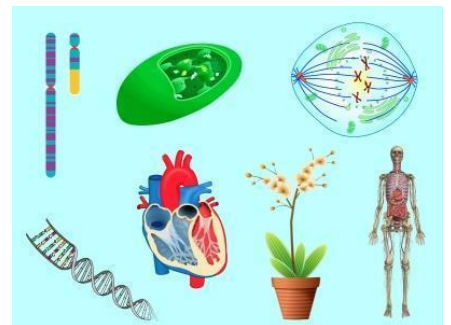
Biologie

- Begin altijd op tijd met leren door het maken van een **planning**. Belangrijk is dat je de dag vooraf geen nieuwe stof meer hoeft te leren: de laatste dag is bedoeld om te oefenen en trainen met oude examenopdrachten om te controleren of je écht alles kent. Een goede voorbereiding is het halve werk!
- Lees eenmaal het boek door en maak daarbij **korte en bondige samenvattingen** of bewerk bestaande samenvattingen. Verwerk hierin de aantekeningen van je docent. Een goede samenvatting bestaat niet uit lange lappen tekst, maar het liefst uit **duidelijke schema's**.
- **Plaatjes, plaatjes, plaatjes**. De plaatjes uit je boeken komen vaak terug in het eindexamen. Dus bestudeer ze, leg ze aan jezelf (of familielid, vrienden, klasgenoten, enz.) uit, dan weet je direct of je de leerstof snapt.
- Naast het bestuderen van de theorie is het handig zelf een **begrippenlijst** aan te leggen, waarin je die begrippen in je eigen woorden omschrijft. Maak tenminste 1 of 2 volwaardige **examens**. Maak ze in maximaal 2 uur tijd. Dit is de tijd die je voor het eindexamen krijgt. Krijg je het examen voor die tijd af, dan weet je dat je goed zit.
- Lees het **boekje Samengevat** door als je denkt alles uit je boeken te hebben geleerd. Misschien kom je nog dingen tegen die je bent vergeten of over het hoofd hebt gezien. Ook in classroom staan handige tips over de te leren stof.
- Schrijf **tijdens het examen** duidelijk! Sla na elke vraag een regel over (dat maakt het overzichtelijker), schrijf met pen en teken met potlood.
- **Meerkeuzevragen** alleen beantwoorden met A, B, C of D. Doe je dit niet, dan is het antwoord fout.

Het allerbelangrijkste is dat je tijdens het examen rustig blijft, goed de vragen leest en zo duidelijk mogelijk antwoord geeft.

Heel veel succes!

Mw. Van Berkel & dhr. Zalmé

Aardrijkskunde

- Begin op tijd met het herhalen van de 3 verschillende modules.
- Verdeel de leerstof in stukken van zo'n 20 minuten en herhaal.
- Wissel het leerwerk voor aardrijkskunde af met andere vakken.
- Probeer na het leren de stof uit je hoofd samen te vatten.
- Oefen zoveel mogelijk met de examenbundel, zodat je went aan de vraagstelling.
- Probeer ook per module de 3 landen met elkaar te vergelijken: Wat zijn de verschillen? Wat zijn de overeenkomsten? Waardoor wordt dat veroorzaakt?
- En tot slot wat algemene tips: zorg voor zo min mogelijk afleiding tijdens het leren (weg met die mobiel), eet goed en slaap voldoende!

Veel succes!

Dhr. Slager

Geschiedenis

Voor het examen leer je de onderstaande onderwerpen:

1. Staatsinrichting van Nederland (blz. 4 t/m 48)
2. Historisch overzicht vanaf 1848 (blz. 6 t/m 179 en 196-197)

Bij de teksten horen natuurlijk de vragen die in het boek per onderwerp gevraagd worden. Daarnaast zijn de aantekeningen die per onderwerp gegeven zijn erg belangrijk.

Per hoofdstuk wordt er een hoofdvraag gesteld en per paragraaf een deelvraag. Bijvoorbeeld: Staatsinrichting, blz. 5 Hoofdvraag: Hoe heeft Nederland zich sinds 1848 ontwikkeld tot een democratische rechtsstaat? en blz. 7: Deelvraag: Welke gevolgen had de grondwet van 1848 voor het bestuur van Nederland? Deze hoofdvraag en deelvragen moet je kunnen beantwoorden.

Zorg ervoor dat je de begrippen van de onderwerpen goed geleerd hebt!
Oefenen voor het examen kan via de site www.examenblad.nl .

Succes!
Dhr. Holdinga

Tekenen

Hoe kun je je voorbereiden op het theoretisch examen van tekenen? Let op dit theorie-examen telt voor 25 % mee in je totale cijfer.

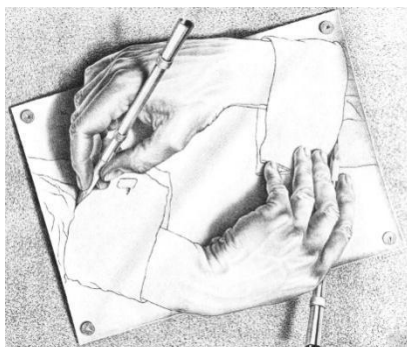
Je hebt zelf voor SE 1 een begrippenlijst gemaakt. Lees deze een aantal keren door zodat je weet wat er ook weer met de begrippen bedoeld wordt.

In classroom vind je voor SE 2 en SE 3 hoe je je voor kon bereiden op de toets. Deze aanwijzingen kun je gebruiken om de vragen te snappen en te weten wat voor soort antwoord je moet geven. Leer de aspecten van de vormgeving uit je hoofd.

Verder is het goed om een oud examen te oefenen en de blog die in het boekje van het Praktisch Examen staat, goed te lezen en te bekijken.

Verwar de aspecten van de **voorstelling** niet met de aspecten van de **vormgeving**. Zorg dat je goed begrijpt wat voor soort antwoord je moet geven: overeenkomsten, verschillen enz. **HERHAAL DE VRAAG IN JE ANTWOORD**, net als bij andere vakken. Verder: denk logisch na en maak het niet te ingewikkeld.

Succes!
Anouk Bijvank

Maatschappijkunde

Er zijn 3 onderwerpen voor het CSE:

1. Politiek
2. Criminaliteit
3. Analyse maatschappelijk vraagstuk

-

Tips voor het leren:

- MAAK de oefentoets en kijk deze zorgvuldig na. Waar zitten je fouten? Waar moet je focus op leggen?
- LEES je boek nogmaals door. Zijn er dingen die je niet begrijpt of nog uitleg nodig hebben? Mail ons!
- LEER je aantekeningen, dat is de kern van de stof. Dat moet je kennen en goed begrijpen.
- MAAK een samenvatting van de stof.
- LEER je samenvatting.
- LEER de samenvatting van de analyse
- NEEM de PowerPoint door. Daar staan nog voorbeelden bij de lesstof. Bovendien kun je zo kijken of je zaken gemist hebt in je aantekeningen.
- LEER de begrippenlijst achterin het boek. Zorg dat je de begrippen kent, maar ook de verbanden snapt.
Voorbeeld: Parlement = 1e en 2e Kamer. Kabinet: ministers en staatssecretarissen. (Dan ken je de stof) Wat is het verschil tussen parlement en kabinet? Parlement is de volksvertegenwoordiging, de wetgevende macht dus die de wetten maakt. Het kabinet is ons dagelijks bestuur: de uitvoerende macht. Zij voeren de wetten uit die mede door het parlement zijn gemaakt. (Nu ken je ook het verband)
- BEKIJK de instructievideo's van Seneca Burgerschap op YouTube:
https://www.youtube.com/watch?v=htCpRF2dfZQ&list=PLIMX_PjU_aa_CW4rxbEWohYtzOfJXabiA
- CHECK of je de leerdoelen hebt gehaald. Deze staan achter elk hoofdstuk. Heb je deze gehaald, dan ben je goed voorbereid op het examen.
- LAAT je overhoren: of de leerstof per hoofdstuk of laat iemand anders checken of jij de leerdoelen hebt gehaald.
- OEFEN door nog een (deel van) examen te maken. Dit kan op:
<https://www.examenblad.nl/examen/maatschappijkunde-vmbo-gl-en-tl/2021>
- HERHAAL de stof: Niet pas op het laatste moment beginnen!

Tips voor het CSE:

Tijdens het maken van je examen maatschappijkunde zijn er een paar puntjes waar je goed op moet letten. Deze kun je van tevoren goed oefenen en hier kun je al heel wat 'makkelijke' fouten mee voorkomen.

- Als men vraagt om een citaat, geef een citaat. Als men vraagt om een voorbeeld, geef een voorbeeld. Kortom: lees de vragen goed. Dit klinkt logisch, maar het gaat toch nog erg vaak mis.
- Als er in de vraag staat: gebruik bron of tekst, laat dan ook zien dat je de bron gebruikt. Haal bijvoorbeeld een zin uit de tekst en leg aan de hand daarvan uit wat je bedoelt. Alleen dan mogen we je antwoord goed rekenen.
- Neem een woordenboek mee! Ja, dat mag. Betekenissen van moeilijke begrippen kun je dus makkelijk opzoeken. Niet te vaak, want dat kost tijd.
- Beantwoord vragen uitgebreid.
  - o Voorbeeld vraag: "Hoe kan iemand de besluitvorming beïnvloeden?"
  - o Voorbeeld fout antwoord: "Media".
  - o Voorbeeld goed antwoord: Men kan de besluitvorming beïnvloeden door de media in te schakelen.

- Verder is het belangrijk dat je alle begrippen in je eigen woorden kan uitleggen. Leer ze dus nooit letterlijk uit je hoofd. Oefen op je docent, je klasgenoten, ouders etc.

Jullie zijn geweldig, en jullie gaan het geweldig doen! We zijn sowieso nu al trots op jullie. Leerze en kom gerust bij ons met vragen.

Succes!

mw. C. Thijssen en M. de Vries

Economie

Het examen economie bestaat uit verschillende onderwerpen. Maak daarom een goede planning en oefen p er onderwerp. Het examen gaat over alle onderwerpen uit het Pincode-boek (6^e editie), hoofdstuk 1 t/m 8. Naast het leren van van theorie en begrippen is het heel belangrijk dat je ook opdrachten (opnieuw) maakt en nakijkt. Hierdoor kom je erachter wat je al beheerst en waar je nog extra aandacht aan moet besteden. Dus ga er serieus mee aan de slag, maar plan ook pauzes en ontspanning in!

Wat kun je doen?

- Neem het formulier ‘Instinkers bij economische berekeningen’ nog eens goed door, zodat je geen punten verliest op het examen.
- Oefen ook met het beantwoorden van open vragen, waarbij je altijd alle denkstappen moet laten zien in je antwoord!
- Maak en leer je zelfgemaakte samenvatting en de powerpoints van de lessen die in classroom staan en neem ook je eigen aantekeningen van de lessen goed door.
- De begrippen moet je paraat hebben om de vraag goed te kunnen beantwoorden. Zorg dus dat je ze goed kent en vertel iemand anders in je eigen woorden wat deze begrippen betekenen. Als je de begrippen goed kent, dan houd je ook genoeg tijd over voor de andere vragen.
- Maak 2 volledige examens! Zo raak je gewend aan de vraagstelling en het gebruik van bronnen op een economie-examen. Doe dan ook net alsof het een echt examen is, dus werk aaneengesloten maximaal 2 uur aan je oefenexamen. Zet wat te eten en drinken bij je neer, zodat je niet afgeleid wordt en ook echt ervaart hoe lang 2 uur is en of je het makkelijk haalt in deze tijd of juist tijd tekort komt. Oefen ook zonder muziek, want tijdens het examen mag dit ook niet.
- Kijk altijd je antwoorden na. Zoek de theorie er nog eens bij en maak vervolgens de opdracht nog een keer. Als je er nu wel uitkomt, weet je dat het goed zit en vergeet je dit nooit meer.
- Veel begrippen voor het economie-examen VMBO zijn uitgelegd in video’s op YouTube, bijvoorbeeld: ‘Lokaal 4’ of ‘Meneer Katerbarg legt uit’. Maak hier gebruik van! (Let op: bij Lokaal 4 klopt de nummering van de hoofdstukken niet meer, omdat we een nieuwe versie van het Pincodeboek hebben, maar de uitleg en de onderwerpen kloppen nog steeds.)

Wij wensen jullie heel veel succes met de voorbereidingen!

Meneer Vogelaar
Mevrouw Eckardt

Belangrijke data

Dinsdag 19 april 09.00 uur:

- Dinsdag 19 april 9.00 uur akkoord geven op jouw behaalde SE cijfers en titel PWS. Je ontvangt hiervoor een Google-form in je mail.

Donderdag 21 april voor 09.00 uur:

- Dit is de deadline waarop je kunt aangeven hoe je je examens wilt verdelen over tijdvak 1 en 2.

Donderdag 12 mei t/m 25 mei:

- Centraal Schriftelijk Examen, eerste tijdvak
- De examens worden afgenomen in de gymzalen aan de Jonkerweg en de Schuttersweg en in de mediatheek van de Schutter. Waar je moet zijn voor welk examen hoor je bijtijds.

Donderdag 9 juni:

- Alle kandidaten worden vanaf 14.00 uur gebeld over de uitslag van TV 1.
- Zorg dat je op het belmoment telefonisch bereikbaar bent en geef tijdig het juiste telefoonnummer door. Willen jullie niet zelf naar school bellen a.u.b:)
- Je cijfers van TV 1 komen in je SOM te staan.
- Je herkansing aanvraag vul je in via een Google formulier wat je in je schoolmail ontvangt. Deze vul je in voor vrijdag 10 juni vóór 11 uur. Let op: alleen herkansingen die via het Google- formulier zijn opgegeven worden verwerkt! Je ontvangt hiervan een bevestiging.
- Tussen 16.00 en 17.00 uur is er een bijeenkomst met je coach om te overleggen.

Vrijdag 10 juni voor 11.00 uur:

- Deadline inleveren herkansing aanvraag.

Maandag 13 t/m vrijdag 24 juni:

- Centraal Schriftelijk Examen, tweede tijdvak, voor leerlingen die hebben aangegeven vakken in TV2 te willen doen, te herkansen of nog vakken moeten inhalen.

Vrijdag 01 juli:

- Alle kandidaten die ingehaald of verbeterd hebben in TV2, zullen na 14.00 uur gebeld worden over de uitslag.
- Zorg dat je op het belmoment telefonisch bereikbaar bent en geef tijdig het juiste telefoonnummer door. Willen jullie niet zelf naar school bellen a.u.b.
- Tussen 16.00 en 17.00 uur naar school om je herkansingen te bespreken met je coach.

Maandag 4 juli:

- Deadline opgeven herkansingen voor TV 3, vóór 11.00 uur.
Je ontvangt een google formulier voor de aanvraag in je schoolmail.

Dinsdag 5 t/m vrijdag 8 juli:

- Centraal Schriftelijk Examen, derde tijdvak, voor leerlingen die willen herkansen of nog vakken moeten inhalen.

Dinsdag 12 juli:

- Diploma uitreiking, informatie hierover volgt later.

Donderdag 14 juli:

- Alle kandidaten die ingehaald of verbeterd hebben in TV3, zullen gebeld worden over de uitslag.
- Zorg dat je op het belmoment telefonisch bereikbaar bent en geef tijdig het juiste telefoonnummer door. Ben je gezakt, dan heb je tussen 12 en 15 uur een gesprek met je teamleider. Je ontvangt dan ook je cijferlijst.
- Ben je geslaagd, dan is de diploma uitreiking in de middag.

Aanwijzingen Centraal Examen 2022

1. Kom ruim op tijd

Te laat komen kan absoluut niet tijdens het centraal examen. Hou hier dus bij het plannen van jouw reis naar school rekening mee. Neem een bus of trein eerder dan normaal. Alleen wanneer je door overmacht te laat bent, kan je het eerste half uur na tussenkomst van de examensecretaris nog in de zaal worden toegelaten. Daarna niet meer.

2. Kom niet op hoge hakken of op schoenen met zwarte rubberen zolen

Dit om eventuele beschadigingen aan de vloer tegen te gaan.

3. Als je werkelijk niet kunt komen vanwege ziekte/zorg

Als je vanwege ziekte niet kan deelnemen aan een examen, dan moet een van je ouders dit telefonisch melden bij school (tel.035-7900801), met de vermelding dat het om een examenleerling gaat of - mailen naar arhc-absenties@gsf.nl. Dit moet vóór 8.00 uur gedaan worden.

Ben je meerdere dagen ziek, dan moet dit elke dag herhaald worden. Dat geldt ook voor leerlingen die al 18 jaar (of ouder) zijn. Een meerderjarige leerling kan zichzelf dus niet ziek melden voor een examen, behalve als hij zelfstandig woont en dit ook bij school bekend is. Zieke kandidaten kunnen in het tweede of derde tijdvak hun gemiste examens alsnog doen.

Ben je ziek bij een examen, die je door de keuze in spreiding gepland hebt in tijdvak 2, dan zul je deze in tijdvak 3 moeten maken.

4. Wat mag je mee de examenzaal in nemen?

Je mag, naast de toegestane hulpmiddelen per vak (zie ook bij 11), alleen schrijfgerei en eten/drinken in de examenzaal meenemen. Een etui is niet toegestaan.

Dus: jassen, tassen, mobiele telefoons, i-Pods, mp3-spelers, smartwatches/horloges e.d. zijn in de examenzaal verboden.

Zorg zelf voor voldoende eten, drinken (geen chips e.d., geen krakende verpakkingen, en drink geen energizers!); vooral drinken is tijdens een langdurige inspanning als een examen belangrijk, maar overdrijf het niet.

5. **Waar zorgt de school voor?**

School zorgt voor examenpapier en voor voldoende kladpapier, dus je neemt zelf geen kladpapier mee.

6. **Rust tijdens het examen is voor iedereen erg belangrijk, daarom:**

- De zaal van je examen vind je in het rooster op de website en in Zermelo, dit kan per examen verschillen.
- Zoek rustig je plaats, die is aangegeven met een sticker.
- Loop nooit zonder toestemming van je plaats.
- Als je iets nodig hebt, iets vragen wilt of naar het toilet moet, steek je je vinger op en één van de surveillanten komt dan naar je toe.

7. **Start van het examen:**

- Begin altijd met het noteren van je eigen naam boven je werk.
- Leerlingen die een andere (officiële) achternaam hebben, moeten die officiële achternaam op het examenwerk vermelden.
- Noteer de naam van je docent.
- Kruis de naam van je school aan.

8. **Tijdens het examen:**

- Werk in je eigen tempo en laat je niet opjagen door leerlingen die snel klaar zijn; gebruik gerust de hele beschikbare tijd.
- Open vragen altijd met vulpen of balpen maken, nooit met potlood.
- Tekenopdrachten (grafieken e.d.) mogen wel met potlood.
- Het gebruik van tekstverwijderaar (tipp-ex/correctievloeistof) is verboden.
- Als je tijd over hebt, controleer dan altijd nog even je gemaakte werk (ben je geen vragen vergeten).
- Nummer je uitwerkingen; pag. 1 van... , 2 van ... etc.
- Steek het werk in elkaar, zo raakt er minder snel iets zoek.
- Controleer bij het inleveren van het werk of alles is ingeleverd. Let vooral op losse antwoordbijlagen.
- Werk dat buiten de zaal is geweest, kan niet meer worden ingeleverd.

9. **Geen inhoudelijke vragen stellen!**

Een surveillant mag tijdens de examens geen mededelingen doen over de opgaven. Je mag dan ook tijdens het examen geen inhoudelijke vragen stellen over het examen. Eventuele errata worden vooraf gemeld.

10. **Wanneer mag je de zaal verlaten?**

Gedurende het eerste uur en het laatste kwartier van de examenzitting mag je de examenzaal niet verlaten. Het laatste kwartier wordt door een van de surveillanten aangekondigd (niet schrikken!). Wanneer het einde van de zitting gemeld is, is het de bedoeling dat iedereen stopt met schrijven en dat

je blijft zitten tot al het werk door de surveillanten is opgehaald. Pas als je het teken krijgt dat je mag vertrekken, stap je op. Wanneer je voor het einde vertrekt, mag je geen opgaven/kladpapier mee naar buiten nemen. Wanneer je je naam er op zet, kun je dit na 12.30u of 17.00u ophalen.

11. Toegestane hulpmiddelen

Welke hulpmiddelen (grafische rekenmachines, BINAS, woordenboeken, atlas) wanneer zijn toegestaan, lees je op mijnexamen.nl door in het rooster op een vak te klikken. Behalve de atlas en BINAS moet je alles zelf meenemen.

Fraude ontstaan door misbruik van hulpmiddelen, betekent directe uitsluiting van het examen. Maak dus geen aantekeningen in tabellenboeken of woordenboeken!

Note: voor informatie over leerlingen die vanwege een beperking mogelijk aanvullende hulpmiddelen zouden mogen gebruiken, verwijzen wij je naar het examenreglement en examenbesluit.

12. Onregelmatigheden tijdens het examen

Wanneer je je schuldig maakt aan een onregelmatigheid voor, tijdens of na het examen of in strijd met de voorschriften handelt, word je van het examen uitgesloten.

Informatie voor kandidaten met een beperking

Voor informatie over leerlingen die vanwege een beperking mogelijk extra tijd en/of Claroread zouden mogen gebruiken, verwijzen wij je naar het examenreglement en examenbesluit. Dit kun je vinden op de site van school en op examenblad.nl of wetten.overheid.nl.

Er is een brochure uitgebracht met regels omtrent kandidaten met een beperking. Dit boekje is te downloaden op examenblad.nl

ROOSTER CENTRAAL EXAMEN 2022

1^e TIJDVAK

	MAVO	HAVO	VWO
Do 12 mei 2022		09.00-11.30	
		Duits	
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	biologie	aardrijkskunde	Nederlands
Vrij 13 mei 2022	09.00-11.00		09.00-12.00
	geschiedenis		filosofie
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	Frans	wiskunde a/b	biologie
Ma 16 mei 2022		09.00-12.00	09.00-12.00
		geschiedenis	geschiedenis
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	Nederlands	natuurkunde	scheikunde
Di 17 mei 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	
	Duits	kunst	
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	wiskunde	Nederlands	bedrijfseco
wo 18 mei 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	09.00-12.00
	aardrijkskunde	maw	kunst alg.
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	Engels	biologie	Engels
do 19 mei 2022	13.30-15.30	13.30-16.00	13.30-16.30
	NASK I	Frans	natuurkunde
vr 20 mei 2022		09.00-12.00	13.30-16.30
		filosofie	wiskunde a/b
	13.30-15.30	13.30-16.30	
	economie	economie	

	MAVO	HAVO	VWO
ma 23 mei 2022	09.00-11.00		09.00-11.30
	Maatschappijk.		Duits
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	NASK II	scheikunde	aardrijkskunde
di 24 mei 2022			
	13.30-15.30	13.30-16.00	13.30-16.30
	Beeldende vorm.	Engels	economie
wo 25 mei 2022			09.00-12.00
			maw
		13.30-16.30	13.30-16.00
		Economie	Frans

ROOSTER CENTRAAL EXAMEN 2022

2^e TIJDVAK

	MAVO	HAVO	VWO
ma 13 juni 2022			09.00-12.00
			filosofie
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	NASK I	aardrijkskunde	Nederlands
di 14 juni 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	09.00-12.00
	geschiedenis	Geschiedenis	Geschiedenis
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	Nederlands	natuurkunde	Scheikunde
Woe 15 juni 2022		09.00-12.00	09.00-12.00
		bedrijfs eco.	kunst alg.
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	economie	Nederlands	Biologie
Do 16 juni 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	09.00-12.00
	Maatsch.kunde	kunst alg.	maw
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.00
	biologie	wiskunde a/b	economie
Vr 17 juni 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	
	beeld. vorming	filosofie	
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	wiskunde	biologie	Wiskunde A/B
Ma 20 juni 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	09.00-11.30
	Duits	maw	Frans
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	NASK II	economie	natuurkunde
Di 21 juni 2022	09.00-11.00		
	Aardrijkskunde		
	13.30-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	Engels	scheikunde	aardrijkskunde
Woe 22 juni 2022			

	13.30-15.30	13.30-16.00	13.30-16.30
	Frans	Engels	Bedrijfseconomie
Do 23 juni 2022		13.30-16.00	13.30-16.00
		Duits	Duits
Vr 24 juni 2022			
		13.30-16.00	13.30-16.00
		Frans	Engels

ROOSTER CENTRAAL EXAMEN 2022

3^e TIJDVAK

	MAVO	HAVO	VWO
Ma 5 juli 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	09.00-12.00
	Nederlands	Nederlands	Nederlands
	09.00-15.30	13.30-16.30	13.30-16.30
	Maatschappijkunde de Geschiedenis	Scheikunde Biologie Geschiedenis	Scheikunde Natuurkunde Geschiedenis
Wo 6 juli 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	09.00-12.00
	Wiskunde	Economie Kunst alg.	Wiskunde B
	13.30-15.30	13.30-16.00/16.30	13.30-16.30
	Biologie NASK I Aardrijkskunde	Natuurkunde Aardrijkskunde(tot 16.30) Wiskunde A	Biologie Wiskunde A, C Bedrijfseconomie filosofie
Do 7 juli 2022	09.00-11.00	09.00-11.30	09.00-11.30
	NASK II	Duits/Frans	Duits
	13.30-15.30		
	Duits	]	
		13.30-16.30	13.30-16.30
		filosofie, maatschappijw. bedrijfseco.	Aardrijkskunde
Vr 8 juli 2022	09.00-11.00	09.00-12.00	09.00-12.00
	Economie	Wiskunde B	economie
	13.30-15.30	13.30-16.00	13.30-16.00
	Engels	Engels	Frans/Engels

Wanneer ben je geslaagd?

Je bent geslaagd als:

- Het gemiddelde van al je centraal examencijfers is 5,5 of hoger, en
- Je eindcijfer voor Nederlands is 5 of hoger, en je CKV, je profielwerkstuk en LO hebt afgesloten met een voldoende of goed, en
- voor jouw eindcijfers geldt dat:
  - al je eindcijfers 6 of hoger zijn, of
  - je ten hoogste één 5 hebt en al je andere cijfers 6 of hoger zijn, of
  - je hebt een 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, waarvan er tenminste één 7 of hoger is, of
  - je hebt twee 5-en en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, waarvan er tenminste één cijfer een 7 of hoger is.

*Let op:

- Geen enkel eindcijfer is lager dan een 4.
- Je cijfer voor maatschappijleer telt wel mee in de uitslagregeling. Maar niet bij het gemiddelde van al je centraal examencijfers, want voor maatschappijleer doe je geen centraal eindexamen.
- Als je geen eindexamencijfer voor wiskunde doet, moet je een schoolexamen rekenen afleggen. Het behaalde cijfer telt niet mee in de uitslagbepaling en wordt vermeld op een bijlage bij je cijferlijst.

Mocht blijken dat je volgens bovenstaande regels niet geslaagd bent, mag er in dit schooljaar op één vak een vinger gelegd worden. Dat wil zeggen dat dat vak niet meetelt voor de uitslagbepaling. Dit mag voor de mavo dan niet het vak Nederlands zijn. Het cijfer voor het weggestreepte vak komt dan wel op je cijferlijst te staan, maar het telt dus niet mee voor het behalen van het diploma.

*verder geldt:

- ★ Leerlingen krijgen leerlingen dit jaar **een extra herkansing** voor het centraal examen (dus 2 in totaal).

Op de [website van de rijksoverheid](#) kun je alle informatie hierover vinden.

Heel veel succes gewenst, namens alle medewerkers van het A. Roland Holst College!!

Info vanuit het decanaat

Studiefinanciering

Als je naar school gaat of studeert, kun je geld krijgen voor je opleiding. Voor MBO, HBO of universiteit kun je studiefinanciering krijgen.

Waar bestaat dat uit?

Studiefinanciering bestaat uit verschillende onderdelen. Wat je kunt krijgen, hangt af van je opleiding. Je bepaalt zelf welke onderdelen je aanvraagt. Deze zijn als volgt:

MBO:

Basisbeurs
Aanvullende beurs
Studentenreisproduct (OV)
Lening

HBO of universiteit:

Aanvullende beurs
Studentenreisproduct (OV)
Lening
Collegegeldkrediet

Wanneer gaat het in?

-studiefinanciering MBO: vanaf het kwartaal na je 18^e verjaardag
-studiefinanciering HBO of universiteit: direct als je begint met studeren, ook als je nog een 18 bent. Meestal is dit per 1 september.

Je moet op de 1^e van de maand ingeschreven staan. Wordt je na de 1^e ingeschreven, dan gaat je studiefinanciering een maand later in.

Als je studiefinanciering krijgt, krijgen je ouders geen kinderbijslag meer voor je.

Studiefinanciering voor MBO, HBO of universiteit is niet altijd een gift. Zoek dit goed uit, want als je bijvoorbeeld tussentijds stopt met je studie en je stopt niet je studentenreisproduct, dan zul je dit moeten terugbetalen.

Alle informatie over het aanvragen van studiefinanciering en of je hiervoor in aanmerking komt, kun je vinden op www.duo.nl.

Beste leerling,

Een wijs gedichtje van Toon Hermans die ik jullie graag mee geef nu je de volgende stap in je jonge leven gaat zetten. Ontwikkelen is iets wat je elke dag doet, soms met grote stappen, soms met hele kleine. En elke stap die je zet voegt iets toe aan wie je bent. Ik zeg dan ook altijd: **je bent wie je wordt** en dat is dus altijd helemaal goed!

Dit jaar heb je naast het halen van je examen ook je vervolgstudie moeten kiezen.

Tegenwoordig zijn er echter zoveel studies waaruit je kunt kiezen dat het soms onmogelijk lijkt om de juiste keuze te maken voor de rest van je leven. Onthou dat dit een onmogelijk taak is. Ga daarom voor **de beste keuze op dit moment!** Daarna zullen er nog veel meer keuzemomenten op je pad komen en dat is goed, zo gaat dat.

Geniet daarom van alle stappen die je nog gaat zetten, ze zullen niet allemaal even makkelijk zijn of leuk, of juist wel. Hoe dan ook, ze maken wie je bent!

Heel veel succes!

Iris Eckardt

Decaan